

Huvudman

Aspdammskolan AB (org.nr 556583-8066)
anne.soderstrom@aprendere.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Aspdammskolan i Stockholms kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Aspdammskolan AB att senast **måndag den 8 januari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande om elever ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Aspdammskolan AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Aspdammskolan AB ska vidta följande åtgärder

Elever ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen i följande ämnen bedrivs under ledning av legitimerade och behöriga lärare: svenska, slöjd, hem- och konsumentkunskap, geografi samt samhällskunskap. Huvudmannen ska inkomma med en redovisning där det framgår vilka lärare som ansvarar för undervisningen i ovanstående ämnen i respektive årskurs, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet. Huvudmannen ska även i förekommande fall redogöra för skälen till varför huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit

tillämplig för lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § samt 2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

2. Se till att endast lärare med legitimation anställs utan tidsbegränsning vid nyrekrytering av lärare i fall då undantagsbestämmelserna i 2 kap. 20 § skollagen inte är tillämpliga. För varje tillsvidareanställning som görs under perioden 27 juni 2023 – 8 januari 2024 ska huvudmannen inkomma med anställningsbevis samt lärarlegitimation. (2 kap. 20 § skollagen)
3. Se till att lärare som bedriver undervisning på skolan är anställda av Aspdammskolan AB (23 kap. 2 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tillgång till elevhälsa och åtgärdsprogram.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2023:2351) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden och utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Aspdammskolan i Stockholms kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Aspdammskolan följer gällande bestämmelser om att elevernas ges undervisning av legitimerad och behörig personal, tillgång till elevhälsa och åtgärdsprogram.

Tillsynen har genomförts genom att dokumentation granskats, bl.a. personalförteckningar och samtliga aktuella åtgärdsprogram. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts den 29 mars 2023. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Elever ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av personalförteckningen framgår att skolan har 12 lärare. Det framgår vidare att fem av dessa lärare undervisar i ämnen som de saknar behörighet i. De ämnen där undervisningen ges av lärare som saknar behörighet i ämnet är svenska för årskurs 8–9, slöjd årskurs 6–9, hem- och konsumentkunskap årskurs 6–9, geografi årskurs 7–9 samt samhällskunskap årskurs 7–9.

Av lärarlegitimationer framgår att skolan har en lärare med behörighet i svenska för årskurs 3–9, en lärare med behörighet för svenska för årskurs 6–9, en lärare med behörighet i slöjd för årskurs 1–6 och en lärare med behörighet i geografi och samhällskunskap för årskurs 3–9.

Av de fem lärare som undervisar i ämnen som de inte har behörighet för så saknar tre lärare lärarlegitimation. Dessa tre lärare är tillsvidareanställda, en av dem som resurslärare och köksansvarig.

Huvudmannen uppger följande skäl för undantag. En lärare har enligt huvudmannen undervisat på skolan i över 10 år. Huvudmannen uppger vidare att läraren har mycket goda kunskaper i ämnet och i att undervisa elevgruppen, samt att tjänsten har varit svår att tillsätta.

En lärare läser enligt huvudmannen VAL (Vidareutbildning Av Lärare). Hen har enligt huvudmannen mycket goda kvalifikationer och egenskaper för att undervisa på en resursskola.

En lärare studerar enligt huvudmannen till lärare för årskurserna 4–6. Läraren har enligt huvudmannen stora ämneskunskaper och vana att arbeta med elever med NPF-diagnos (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar).

Av anställningsbevis framgår att fem lärare på skolan inte är anställda av huvudmannen utan av Skolgrunden AB (org.nr 556558-8166). Det framgår även att tre lärare enligt anställningsbevisen är anställda av såväl Aspdammskolan AB som av Skolgrunden AB.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84 f.)

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i grundskolan utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål. Det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen. (2 kap. 20 § skollagen)

I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller, utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd, att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder. (2 kap. 21 § skollagen)

Med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt skollagen. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen (23 kap. 2 § skollagen). Uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 9, 12 och 14 §§ skollagen). Andra uppgifter än dessa och som inte är hänförliga till undervisning får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Aspdammskolan AB inte uppfyller författningarnas krav vad gäller att elever ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt att delar av undervisningen bedrivs genom otillåten entreprenad.

Utredningen visar att undervisningen bedrivs av obehöriga lärare i följande ämnen och årskurser: svenska årskurs 8–9, slöjd årskurs 6–9, hem- och konsumentkunskap årskurs 6–9, geografi årskurs 7–9 samt samhällskunskap årskurs 7–9. Utredningen visar att det för vissa av dessa ämnen och årskurser finns behöriga lärare, men att de undervisar andra elevgrupper.

Huvudmannen har uppgett som skäl för undantag att lärarna har den erfarenhet och kunskap som krävs för att undervisa på en resursskola samt att det är svårt att rekrytera.

Vad huvudmannen anför som skäl för att låta olegitimerade och obehöriga lärare undervisa i ovanstående ämnen utgör, enligt Skolinspektionens bedömning, inte ett godtagbart skäl att frångå huvudregeln att endast den som har legitimation som lärare och är behörig får bedriva undervisningen.

Av utredningen framgår vidare att skolan inte har försökt rekrytera lärare till ovanstående ämnen sedan 2022. Huvudmannen har därmed, enligt Skolinspektionens bedömning, inte uttömt möjligheten att tillgodose att undervisning sker med behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav då tre personer utan lärarlegitimation, och som inte undervisar i modersmål, har anställts utan tidsbegränsning.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav då fem lärare inte är anställda av huvudmannen, utan av Skolgrunden AB. Av skollagen framgår att undervisning i grundskolan inte får bedrivas på entreprenad, med undantag för lovskola. Det betyder att lärare som undervisar eleverna måste vara anställda av huvudmannen för den skola som eleverna går i. Att eleverna på Aspdammskolan undervisas av lärare som inte är anställda av huvudmannen är därmed en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Aspdammskolan AB:s verksamhet vid Aspdammskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller om eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Aspdammskolan AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till elevhälsokompetenser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad information framgår att Aspdammskolan har en timanställd skolsköterska samt en timanställd skolläkare. Enligt förteckningen har skolan även två tillsvidareanställda personer med specialpedagogisk kompetens varav en är lärare och en är logoped, samt en tillsvidareanställd kurator. Skolan har avtal med två psykologer som bland annat månadsvis deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Rättslig reglering

För eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid tillsynsbesöket tagit del av och granskat samtliga åtgärdsprogram som finns upprättade på Aspdammskolan. De är totalt 29 till antalet. Samtliga åtgärdsprogram innehåller uppgift om huruvida eleven och dess vårdnadshavare getts möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetades, datum och ansvarig person för uppföljning av åtgärdsprogrammet samt elevens individuella behov av särskilt stöd och hur behovet ska tillgodoses hos eleven. Åtgärdsprogrammen är alla signerade av rektorn, eller den som uppgiften är delegerad till och har en överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och

elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om, åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §. (28 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Otto Swedrup.

Utredare Lars-Henrik Bergström har varit föredragande i ärendet.